

Наталія ГАЛАПУГ
Андрій БОБАНИЧ

ФОНД ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Розглянуто законодавчу базу, на яку опирається у своїй діяльності Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Висвітлено перелік основних фундаментальних елементів для аналізу ефективності функціонування ФГВФО та наведені практичні рекомендації щодо пріоритетних напрямків вдосконалення діяльності Фонду гарантування вкладів для приведення його у відповідність із вимогами сучасного економічного простору.

Банківська система України відзначалась стрімким розвитком протягом 2004–2007 років. Та, на зміну цьому, на фінансовий ринок України вплинула світова економічна криза, яка спричинила значні негативні наслідки для банківського сектору. Значне знецінення гривні, конфлікт з приводу права власності на один з найбільших банків України – Промінвестбанк, невчасне втручання НБУ, призвели до ситуації, коли клієнти масово почали вимагати повернення своїх заощаджень із рахунків у банках, що, в свою чергу, спричинило проблеми ліквідності не тільки окремих банківських установ, а й банківського сектору загалом. За таких умов необхідним заходом стало збільшення загальної уваги до ролі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – ФГВФО, Фонд), адже його ефективне функціонування є одним з ключових засобів відновлення довіри населення до банківської системи України загалом.

Саме тому, питання вдосконалення системи гарантування вкладів для приведення її у відповідність з новими вимогами, які склались в умовах посткризового стану

всієї економіки України та банківської системи зокрема, є досить актуальними на сучасному етапі.

Механізм функціонування Фонду на сучасному етапі та основні шляхи його вдосконалення відображені у працях таких провідних вітчизняних і зарубіжних науковців, як: О. Іщенко, І. Скоморович, І. Михайловська, О. Скаска, М. Крупка, А. Свечкіна, В. Огієнко, С. Безвух, С. Волосович, В. Тринчук та ін.

Метою дослідження є систематизація та узагальнення основних фундаментальних елементів, що характеризують стабільне й ефективне функціонування ФГВФО, виокремлення основних недоліків у діяльності Фонду та розгляд можливих шляхів вирішення цих проблем і методів удосконалення.

Перша система захисту вкладів розроблена та впроваджена у Сполучених Штатах Америки. На той час країну охопила економічна криза – Велика депресія, тому гарантія депозитів була одним із необхідних елементів для відновлення ефективного функціонування банківської системи. У

1933 р. Актом Гласса-Стігалла була створена Федеральна корпорація страхування депозитів. Сьогодні система гарантування вкладів успішно функціонує або ж ведуться інтенсивні роботи щодо її створення у понад 95 країнах світу [1].

В Україні підвалини системи страхування депозитів були закладені разом зі створенням Фонду гарантування вкладів фізичних осіб відповідно до Указу Президента України від 1 вересня 1998 р. № 996 "Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків України". А 21 січня 1999 р., прийнята Постанова Кабінету Міністрів України спільно з Національним банком України щодо врегулювання діяльності Фонду.

Однак повноцінну діяльність Фонд розпочав 20 вересня 2001 року після прийняття Верховною Радою України Закону України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб", і також було затверджено Постановою Національного банку України та Кабінету Міністрів України № 1301/268 від 30 серпня 2002 року чинне Положення про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб [2].

Для того, щоб об'єктивно оцінити ефективність функціонування Фонду, на нашу думку, потрібно проаналізувати перелік фундаментальних елементів які характеризують його стабільну та ефективну діяльність, а саме:

1. Правовий статус Фонду;
2. Учасники Фонду;
3. Джерела наповнення;
4. Види вкладів, що підпадають під захист;
5. Розмір гарантованого відшкодування;
6. Терміни на визнання учасника неплатоспроможним та на здійснення виплат з Фонду;
7. Наглядові функції та функції регулятора.

Правовий статус Фонду.

Відповідно до Закону України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб" Фонд є:

- юридичною особою, що має відокремлене майно, яке є об'єктом права державної власності і перебуває у його повному господарському віданні;
- державною спеціалізованою установою, яка виконує функції державного управління у сфері гарантування вкладів фізичних осіб;
- економічно самостійною установою, яка не має на меті одержання прибутку, має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в Національному банку України [3].

Проте, на нашу думку, таку ситуацію, за якої держава є одноосібним власником Фонду, не можна назвати найоптимальнішою. Доцільно було б впровадити змішану форму власності на ФГВФО з контрольним пакетом акцій у руках держави, але не менше 80%. В такому випадку, дохід від розміщення акцій між банками-акціонерами та доходи від направлення дивідендів акціонерів до Фонду могли б значно наростити капітал ФГВФО. Це дало б змогу перекласти частину відповідальності за банкрутства фінансових установ при відшкодуванні й на банківський сектор та, при цьому, залишитись головною стороною при прийнятті рішень.

Учасники Фонду. Ними зобов'язані стати усі банки, котрі є юридичними особами та зазначені в Державному реєстрі банків, який веде НБУ, та які отримали необхідну ліцензію на здійснення депозитних операцій [3].

Розрізняють два види участі банків у Фонді, а саме: банки учасники та банки тимчасові учасники Фонду. Кількість учасників не є статичною величиною, а постійно змінюється (рис. 1).

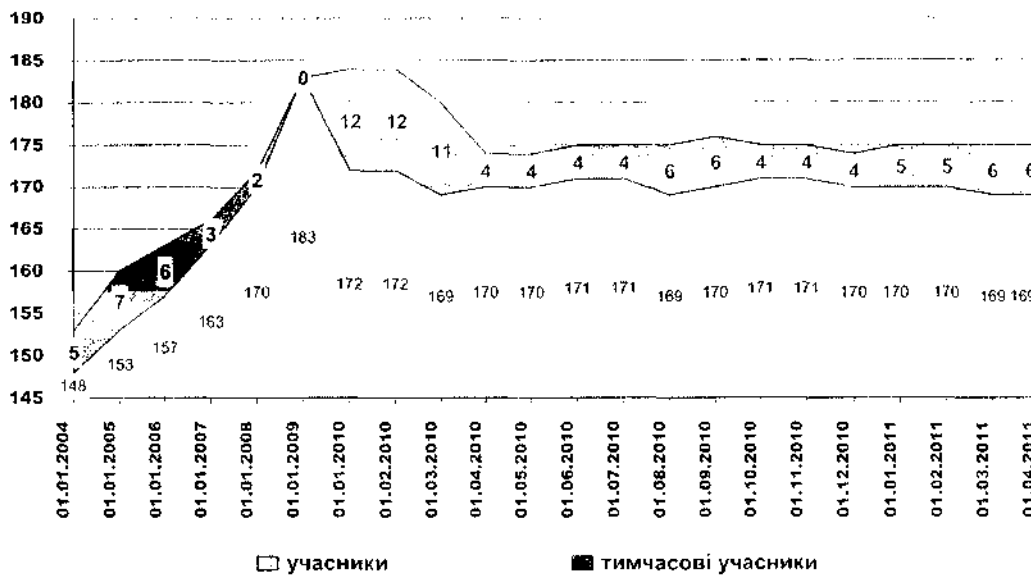

Рис. 1. Динаміка учасників (тимчасових учасників ФГВФО) протягом 2004–2010 рр. та січня–березня 2011 р. *

* Побудовано авторами на основі [5]

Як бачимо на рис. 1, у I кварталі 2010 р. відбувалося різке зменшення кількості учасників Фонду та переведення їх у статус тимчасових. На початку 2010 р. їхня кількість коливалася в межах 11–12, що є максимальним значенням, починаючи з 2004 р. Це пояснюється тим, що в цей період багато банків стикнулися з проблемами у своїй діяльності через значну збитковість. Чисті збитки банківської системи України за січень–серпень 2010 р. становили близько 9 млрд. грн. Як результат, у квітні всі проблемні банки були переведені у стан ліквідації і тому вилучені з реєстру Фонду.

Проте такий механізм охоплення суб'єктів не є ефективним та повним. Адже в Україні депозитною діяльністю займаються не тільки банківські установи. Наприклад, кредитні спілки та недержавні пенсійні фонди також приймають вклади від своїх учасників. В цьому і полягає значний недолік вітчизняної системи страхування депозитів.

Тобто, на нашу думку, було б логічно включити й парабанківські фінансові установи, котрі здійснюють операції щодо залучення грошових коштів клієнтів на рахунки, до системи страхування вкладів в Україні. Проте, у цьому випадку доцільно було б створити для них Фонд гарантування вкладів небанківських фінансово-кредитних установ – як дочірню установу у структурі ФГВФО.

В нашій країні вже робились спроби запровадження певної системи гарантування депозитів для кредитних спілок. Проект Закону України "Про Фонд гарантування вкладів кредитних спілок" вже вкотре був поданий на розгляд Верховної Ради України 21 січня 2010 р. Проте його повернули на доопрацювання, та так і не прийняли до цього часу.

Джерела наповнення Фонду. Основною функцією Фонду є виплата за депозитними вкладками, які знаходяться на рахунках учасників, та які стали недоступні в певний момент часу. Однак для того, щоб

ФГВФО міг проводити такі операції, він повинен мати кошти у своєму розпорядженні. Якщо порівняти фінансові ресурси Фонду в 1999 р. та станом на 1 квітня 2011 р., то можна виявити, що вони збільшилися у 71,98 рази. Динаміка розміру Фонду за останні 11 років показана на рис. 2.

З рис. 2 видно, що за період з січня по липень 2010 р. Фонд здійснив найбільше виплат за недоступними вкладками населення, що підтверджується даними табл. 1.

Отже, ФГВФО здійснював виплати та продовжує їх відшкодування у 26 банках, з яких: виплати в десяти вже завершені та продовжуються в шістнадцяти. З даних, наведених у табл. 1, видно, що за посткризовий 2010 р. Фонд виплатив суму вкладів у 7 раз більшу, ніж за всі попередні роки разом взяті.

Джерела наповнення ФГВФО чітко визначені в Законі [3]. Їх можна коротко подати у вигляді табл. 2.

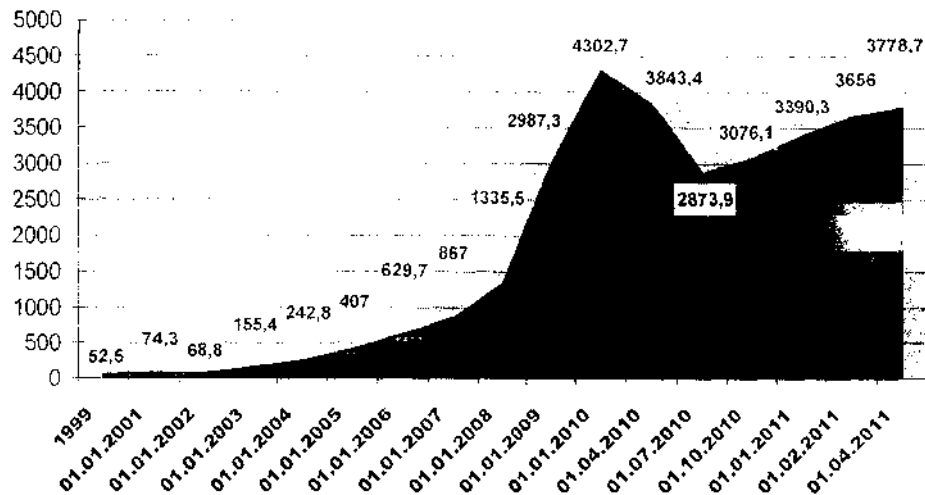

Рис. 2. Динаміка фінансових ресурсів Фонду за 1999–2010 рр. та січень–березень 2011 р., млн.грн. *

* Побудовано авторами на основі [5].

Таблиця 1

Статистика виплат вкладникам гарантованих сум відшкодувань*

Виплати гарантованих сум відшкодувань	Дані про завершені Фондом виплати	Дані станом на 01.03.2011 про виплати, які Фондом ще здійснюються	Виплати відшкодувань протягом 2010 р.	Виплати відшкодувань протягом січня–лютого 2011 р.
Кількість банків, по яких здійснюються виплати	10	16	16	16
Кількість вкладників, що отримали відшкодування, осіб	247 131	101 972	65 002	1 062
Сума відшкодування, млн. грн.	326,6	3 621,4	2 293,7	17,1

* Складено авторами на основі [5].

Джерела фінансування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб*

Суб'єкти	Вид джерела фінансування	Коротка характеристика та обсяги фінансування	
Банки – (тимчасові) учасники Фонду	Початкові збори	При першому отриманні ліцензії банки сплачують 1% реєстрованого статутного капіталу.	
	Регулярні збори	Нараховуються та сплачуються двічі на рік у розмірі 0,25% загальної суми вкладів.	
	Спеціальні збори	В разі потреби, Фонд вимагає сплати, але не в більшому розмірі від річних регулярних зборів.	
	Пеня	В разі несвоєчасного або неповного перерахування зборів сплачується пеня в розмірі подвійної облікової ставки НБУ від не перерахованої суми за кожний день прострочення.	
НБУ	Одноразовий внесок	При заснуванні Фонду сплачено 20 млн. грн.	
	Кредити	Під заставу цінних паперів надаються кредити за ціною не меншою від індексу інфляції строком на 5 років.	
	Доходи з депозитів	Доходи з депозитів, що розміщені Фондом в НБУ.	
КМУ	Кредити	Надаються в грошовій формі	при цьому ліміт на кредитування на наступний рік визначається в 10-кратному розмірі зборів банків-учасників за перше півріччя поточного року
		або як державні цінні папери	
Банки та іноземні кредитори	Кредити	Кредит під заставу цінних паперів надається згідно з індивідуальними домовленостями	

* Складено авторами на основі [6]

Проте, на нашу думку, цього переліку недостатньо. Якщо Фонд опиниться в ситуації, коли необхідно буде відшкодовувати вклади одного-двох великих системних банків, то йому цих ресурсів не вистачить для того, щоб задовольнити вимоги всіх вкладників.

Під час кризи законодавці внесли зміни до Закону України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб" згідно із Законом N 639-VI (639-17) від 31.10.2008. Національний банк України, за підсумками року, зобов'язувався вносити щорічно до 1 січня 2011 р. кошти в обсязі 25% від суми перевищення кошторисних доходів над кошторисними витратами, але не менше 1 млрд. грн. Проте в наступному році депутати вирішили, що ці гроші більше потрібні для підго-

при відшкодуванні недоступних вкладів та для підтримки проблемних банків.

Особливо актуальним також є питання щодо можливості Фонду вкладати кошти в корпоративні цінні папери найбільш надійних емітентів. Зокрема, Фонд прогнозує майбутні виплати та тримає певну частину ліквідних коштів на рахунок в НБУ. Проте частка таких коштів є надзвичайно низькою. А найбільшим є обсяг коштів, інвестованих у ОВДП. У зв'язку з цим, на нашу думку, доцільно було б створити дочірню компанію у структурі Фонду гарантування вкладів, яка перебувала б під наглядом НБУ та займалася управлінням активами Фонду в частці 15–20% від розміру Фонду. Такі інвестиційні операції принесли б додатковий дохід для Фонду та надали б значного

товки до Євро-2012. Тож, Фонд залишився без близько десяти мільярдів гривень. А ці

поштовху для розвитку вітчизняного ринку цінних паперів, що є надзвичайно важливим

фінансова криза спричинила значні негативні наслідки для фондового ринку України.

Доцільно було б врегулювати також питання щодо диференціації норми регулярного відрахування банків до Фонду залежно від ступеня ризиковості їх кредитних та інвестиційних операцій. Також варто враховувати якість вже сформованого кредитного портфеля. На даний час розмір регулярних зборів для всіх банків складає 0,25% від загальної суми вкладів та сплачується двічі на рік. Тож, на нашу думку, доцільно було б банкам, які відслідковують рівень ризиків та мінімізують їх, зменшити розмір відрахувань до рівня 0,2–0,3% за підсумком року. Та, навпаки, підняти цей рівень до 0,5–0,8% для банків, що мають неефективну систему ризик-менеджменту. Це змусило б депозитні корпорації ефективніше

оптимальної строкової структури депозитних портфелів комерційних банків. Світова фінансово-економічна криза значно похитнула довіру клієнтів як до окремо взятих депозитних корпорацій, так і до банківської системи загалом. Можна було спостерігати наростаючий відтік депозитів навіть зі стабільних банківських установ. Через це банки перебудували депозитну політику, роблячи акцент на короткострокові депозитні продукти. Як наслідок, короткострокові депозити становлять значну частку у портфелі (рис. 3).

За таких умов ФГВФО повинен знизити розмір відрахувань банків від бази довгострокових та підвищити для бази короткострокових депозитів. Це стимулюватиме комерційні банки активніше шукати шляхи залучення більшої кількості довгостроко-

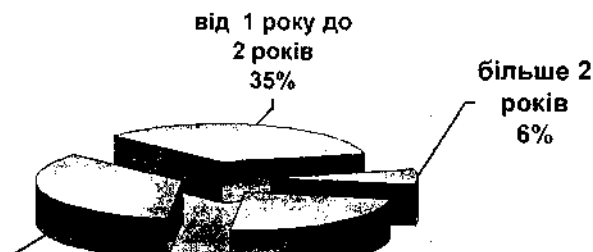
оцінювати інвестиційні та кредитні ризики.

Наступним актуальним питанням, яке потребує нагального вирішення, є необхідність законодавчого закріплення можливості Фонду гарантування вкладів фізичних осіб варіювати норму відрахування банками в розрізі строків депозиту та стану депозитного ринку України на певний момент часу.

Такий крок є необхідним, оскільки на сучасному етапі виникла проблема нео-

вих вкладень на термін від двох років. А нарощення в депозитному портфелі частки строкових вкладів дозволить банкам відновити кредитування економіки України, що стало нагальною необхідністю.

Диференціація відрахувань банків до Фонду справила б позитивний ефект на вітчизняну банківську систему. Тоді банки мали б вибір: або виконувати норми, встановлені Фондом, та сплачувати менші суми відра-

хувань, або не змінювати ні кредитну, ні депозитну політику, та, відповідно, сплачувати набагато більші розміри платежів до ФГВФО. Можна висловити припущення, що більшість банків підтримали б перший варіант.

Види вкладів, що підпадають під захист. Законодавчо визначено, що під захист підпадають вклади фізичних осіб в національній та іноземній валюті [3].

Проте існують певні протиріччя з нормами іншого нормативно-правового акту. Так, в Постанові Правління НБУ "Про затвердження положення про порядок здійснення банками України вкладних операцій з юридичними і фізичними особами" до вкладів також відносять рахунки у банківських металах. На нашу думку, було б логічно включити до об'єкту захисту також і даний вид рахунків. Адже протягом останніх років можна було помітити значну популярність так званих "металевих рахунків".

Наступним актуальним питанням є відшкодування вкладів, виражених в іноземній валюті. Фонд відшкодовує їх у національній валюті, а це спричиняє певні ризики як для вкладника, так і для ФГВФО, та в певних випадках може призвести до дисбалансів на валютному ринку України. Тому, доціль-

ною була б їх виплата у тій валюті, в якій був оформлений депозит.

У контексті даних рекомендацій, необхідно буде внести поправки до Закону України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб", які дали б змогу конвертувати частину активів ФГВФО в іноземну валюту (наприклад, євро та американський долар) та в банківські метали (золото і платину).

Довіра населення до національної валюти не є достатньо високою. Починаючи з 2004 р. в Україні можна було спостерігати масову доларизацію економіки. Населення віддавало перевагу іноземній валюті при розрахунках та для зберігання грошей на депозитних рахунках. Проте на сучасному етапі довіра вкладників до вітчизняної валюти починає зростати. Відповідно, покращується й структура депозитного портфеля в розрізі валют в бік гривні. Все ж частка валютних депозитів залишається достатньо високою (рис. 4).

На сьогодні невирішеним залишається питання відшкодування вкладів юридичних осіб. В розвинених країнах така практика активно застосовується [4; 8]. Адже в разі недоступності вкладу для господарюючого суб'єкту, останній може нести збит-

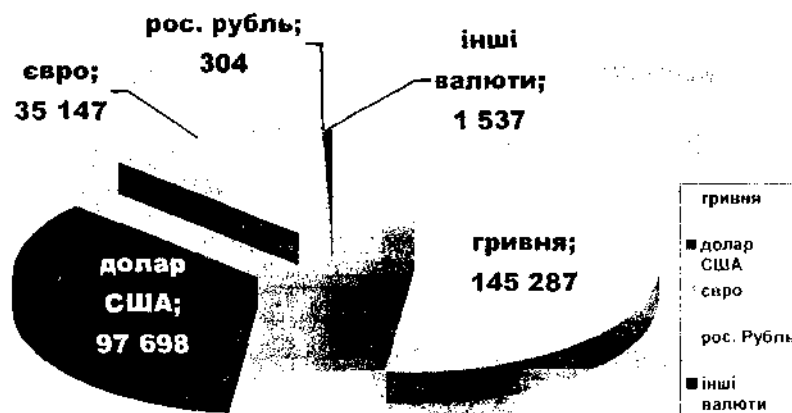

Рис. 4. Депозити домашніх господарств у розрізі валют станом на січень 2011 р. (млн. грн.)*

* Побудовано авторами на основі даних [7]

ки чи виявитись неспроможним виконати свої зобов'язання.

Простежується тенденція до продовження нарощування власних депозитних вкладень суб'єктами господарювання. За січень 2011 р. кошти юридичних осіб збільшувалися більш прискореними темпами порівняно з депозитними вкладеннями населення. Цей приріст становив 3,0%, в результаті чого депозитний портфель юридичних осіб у січні 2011 р. зріс до 146,4 млрд. грн. [7]

Для того, щоб не допустити в майбутньому фінансових проблем вітчизняних підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності, на нашу думку, варто було б охопити також і ці вклади до відшкодування у разі виникнення проблем.

Розмір гарантованого відшкодування.

За період існування ФГВФО розмір відшкодування підвищувався 10 разів – з 500 грн. до 150 тис. грн. (рис. 5)

Як показано на рис. 5, розмір відшкодування збільшився саме у 3 рази в 2008 р., через необхідність послаблення наслідків

впливу світової фінансово-економічної кризи на банківську систему та для відновлення довіри населення до вітчизняних банківських установ. При прийнятті таких рішень про підвищення розміру відшкодування, ФГВФО переважно орієнтувався на зміну середнього розміру вкладу у банківській системі України. Проте деякі науковці [9] зазначали, що це не відповідає рекомендаціям ЄС та МВФ, які пропонували розмір відшкодування вкладу встановлювати в сумі, рівній одно- чи двократному розміру ВВП на душу населення. Зокрема, цей показник варіюється від позначки 0,1 у Македонії і до максимального значення 14,5 у Чаді. А середнє значення його у світі складає 3,0 [9]. Якщо брати до уваги значення ВВП на душу населення у підсумку 2010 р. та актуальний розмір відшкодування, то розрахований вітчизняний показник складе в середньому 2,8. Тож, можна зауважити, що розмір відшкодування в Україні є достатньо оптимальним.

Слід зазначити, що повне покриття суми вкладу в межах 150 тис. грн. не є раціональним. На нашу думку, доцільно було

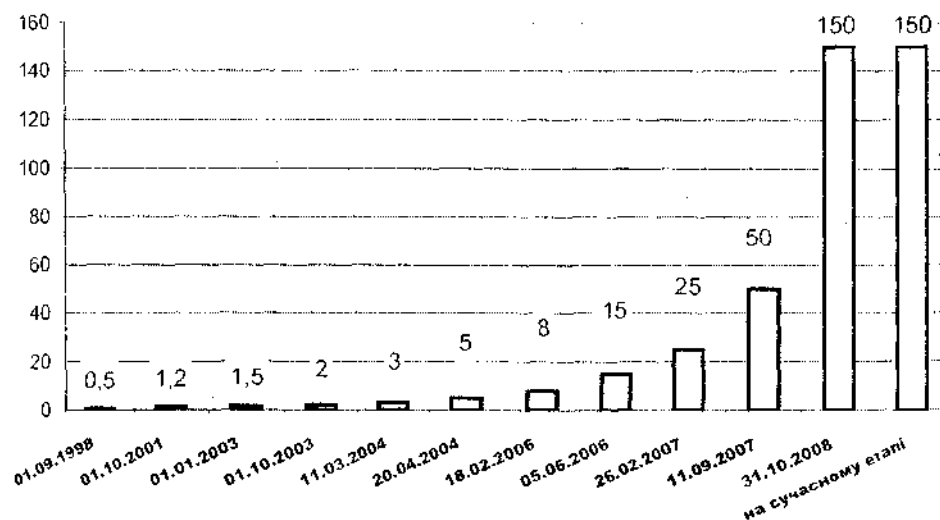

Рис. 5. Динаміка збільшення граничної суми відшкодування за рахунок коштів ФГВФО (тис. грн.)*

* Побудовано авторами на основі [6]

б використати досвід Великобританії та ввести поняття "франшизи", тобто – плати за ризиковість вкладу, та диференціювати розмір відшкодування. Наприклад, вклади до 50 тис. грн. потрібно відшкодувати в повному обсязі. Суму від 50 до 100 тис. грн. вже з врахуванням франшизи 5%. А решту суми вкладу від 100 до 150 тис. грн. – з франшизою 10%. Наприклад, якщо вкладнику відшкодується депозит у розмірі 130 тис. грн., то він отримає наступну суму: $50\,000 + (50\,000 - 50\,000 * 0.05) + (30\,000 - 30\,000 * 0.1) = 124\,500$ грн. Тобто, в даному випадку сума франшизи складе 5 500 грн. Це, у свою чергу, стимулювало б вкладників оцінювати ризики, а не обирати банківську установу, що пропонує найкращі відсотки за депозитом.

Терміни на визнання учасника неплатоспроможним та на здійснення виплат з Фонду. В Україні на визнання учасника неплатоспроможним законодавчо закріплений строк від 1 до 9 місяців. На здійснення виплат за недоступними вкладами Фонду дається термін 3 місяці, який може бути продовжений ще на 3 у разі ліквідації великого системного банку. Тож, загальний строк, через який вкладник отримає відшкодування депозиту, становить: мінімальний – 4 місяці та максимальний – 12 місяців (15 у випадку продовження терміну на відшкодування) [4].

Такі великі часові розриви між моментом недоступності депозиту та моментом отримання відшкодування створюють значні незручності для вкладників. Адже гроші "заморожуються" на рахунках та не приносять доходу. Також знижується їхня ліквідність для власника. Тому, на нашу думку, потрібно раціонально узгодити ці терміни та наблизити їх до мінімально-можливих, як це зробили країни Європи.

Наглядові функції та функції регулятора. На сьогодні Фонд виконує практично

тільки роль каси в разі ліквідації проблемного банку, який був учасником ФГВФО.

Позитивним буде рішення про посилення наглядових функцій Фонду гарантування вкладів. Тобто, якщо Фонд зможе перевіряти фінансовий стан банку, бухгалтерську звітність, він зможе вчасно виявити недоліки та ризики банкрутства.

Досить актуальними в період кризи були також питання, які стосувалися введення тимчасових адміністрацій у проблемні банки. Наразі таким правом призначення тимчасових адміністраторів наділений одноосібно Національний банк. Проте досить часто ці адміністрації виявлялися не зовсім компетентними і, замість покращення фінансового стану банку, призводили до його банкрутства. Тому, для підвищення рівня незаангажованості та незалежності тимчасових адміністраторів, позитивно могла б стати практика узгодження між ФГВФО та НБУ кандидатур на посаду тимчасового адміністратора.

Також, було б доцільно на фоні попередніх рекомендацій надати Фонду частину повноважень як ліквідатора для того, щоб оптимально виводити проблемні банки з ринку [10].

Найбільш повно ці рекомендації можна відобразити в схемі взаємовідносин між трьома суб'єктами вітчизняної системи України, а саме: Фондом гарантування вкладів, Національним банком України та вітчизняними банківськими установами (рис. 6).

З рис. 6 видно, що логічно було б у майбутньому посилити співпрацю між Фондом та НБУ. Спільні обґрунтовані конструктивні рішення мали б значно більший позитивний ефект на банківську систему, ніж у ситуації, коли вони суперечать один одному. Також акцентується увага на розширенні функцій фонду гарантування вкладів, а саме в частині системи нагляду та контролю за діяльністю вітчизняних банківських установ.

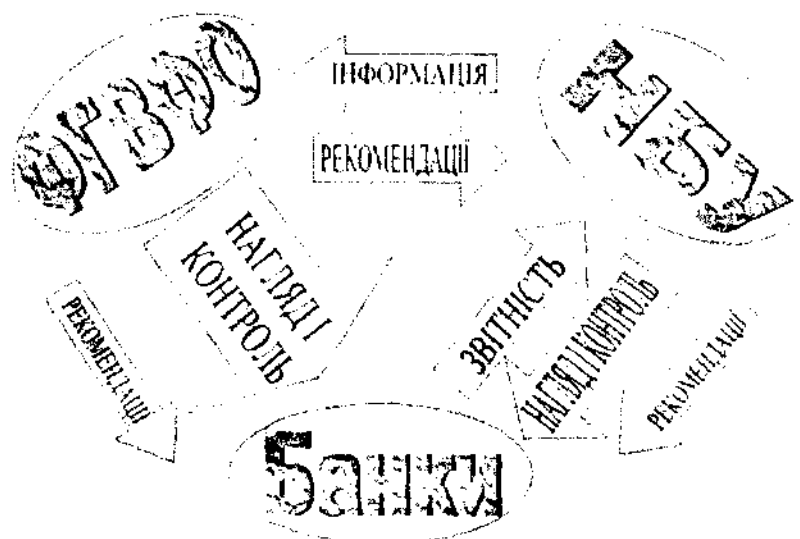

Рис. 6. Схема взаємовідносин між суб'єктами банківської системи України: ФГВФО, НБУ та вітчизняними банківськими установами*

* Складено авторами

Отже, на нашу думку, необхідно посилити роль Фонду гарантування вкладів у сфері банківського нагляду та контролю. Найефективнішими є відслідковування та допомога банкам, у яких виникли труднощі, і недопущення ситуації, коли відновити діяльність банку неможливо.

Фонд гарантування вкладів, безумовно, справив значний позитивний вплив на загальний стан функціонування системи страхування депозитів в Україні.

Проте світова фінансова криза показала усі недосконалі сторони організації діяльності ФГВФО. Тому, проаналізувавши роботу Фонду, можна зробити наступні висновки та рекомендації:

- запровадити змішану форму власності на Фонд гарантування вкладів фізичних осіб;
- включити до учасників Фонду всі фінансові установи, що приймають депозити від клієнтів;
- запровадити диференціацію між учасниками Фонду щодо величини

обов'язкових відрахувань, враховуючи рівень ризиковості кредитних операцій та депозитну політику даних установ;

- включити в перелік депозитів, що підлягають відшкодуванню, й депозити в банківських металах та депозити юридичних осіб;
- дозволити конвертувати активи Фонду в іноземну валюту та банківські метали;
- відшкодовувати недоступні вклади у тій валюті, в якій був оформлений депозит;
- ввести певну величину франшизи, що буде утримуватись із суми відшкодування як плата за неврахування ризиків;
- скоротити терміни на визнання учасника неплатоспроможним та на виплату недоступного вкладу;
- посилити роль Фонду у здійсненні банківського нагляду та контролю.

При цьому необхідно внести відповідні зміни до Закону України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб".

Отже, відповідно до вищезазначеного можемо зробити наступні висновки та уза-

гальнення. Діяльність ФГВФО не повинна бути одноманітною та статичною. Фінансовий ринок є динамічним та постійно висуває нові умови функціонування банківських та парабанківських установ на ньому. Тому, потрібно вчасно й ефективно реорганізовувати і вдосконалювати вітчизняну систему страхування депозитів, щоб та змогла протистояти всім викликам нестабільної ринкової економіки, яка розвивається циклічно та неодмінним атрибутом якої є ризики.

Література

1. Іщенко О. Чи захищений сьогодні український вкладник? // Вісник НБУ. – 2008. – № 10 – С. 44–50.
2. Внукова Н. М., Куліков П. М., Череватенко В. А. Ощадна справа: Навч. пос. – Х.: ТОВ "Компанія СМІТ". 2005. – 190 с.
3. Офіційний сайт ФГВФО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fg.org.ua>
4. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: Матеріал з Вікіпедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
6. Свєчкіна А. Л., Мохова Ю. Л. Розвиток системи страхування депозитів в Україні: досвід розвинених країн та використання його у вітчизняній практиці // Вісник ХНУ. – 2010. – Т. 2, № 1 – С. 145–149.
7. Скоморович І. Г. Місце Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у забезпеченні стабільності грошово-кредитної системи України // Економіка і регіон. – 2009. – № 1 (20). – С. 165–167.
8. Фінансовий банківський надзгляд буде по-